СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 94. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 24. квітня 1931. VOL. XXXIX. No. 94. Jersey City, N. J., Friday, April 24, 1931. THREE CENTS.

ВАШИНҐТОН ВИЗНАВ РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ УРЯД В ЕСПАНІЇ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Генри Стимсон, поручив Ірвінови Б. Лолінови, американському послови в Еспанії, повідомити провізоричний уряд Еспанії про його визнання з боку Злучених Держав.

ПОВСТАНЦІ ВІДТЯЛИ ПІВНІЧНИЙ ГОНДУРАС.

ТЕҐУСІҐАЛЬПА (Гондурас). — Між правительственними військами і повстанцями приходить раз-у-раз до сутичок. В останніх боях згинуло 31 людей.

В правительственнім комунікаті подають, що повстанці цофаються. Але разом з тим признають, що повстанці відтяли Північний Гондурас від звязку з центром.

БЕРУТЬСЯ ПОТІШАТИ ФАРМЕРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Республиканські лідери рішили розїхатися по фармерських стейтах, щоби розяснити фармерам користи тарифи Смут-Ґолія та політику Фармерської Ради, яка змагає до поліпшення долі фармерів.

МАЮТЬ ЗАБОГАТО ЗОЛОТА.

НЮ ЙОРК. — Управа Федерал Різерв Бенк" у клопоті, бо до Злучених Держав привозять чимраз більше золота, головно з Франції, яка його вже має забогато.

Але й Злучені Держави не потребують золота. Хоч довкруги депресія і біда, а грошей тепер так богато, що ще ніколи не були такі низькі проценти на позички, як саме тепер.

НЕМА ХМАР НА ПАЦИФІКУ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Злучені Держави відвідує князь Такаматсу, брат японського імператора. Він відбуває пошлюбну подорож, а разом з тим оглядає світ.

Запрошений на бенкет „Филаделфія Фарен Палісі Асосіейшен", говорив він про приязні відносини між Японією і Злученими Державами. Підчеркнув, що на горизонті на Пацифіку нема ні одної хмари, яка затемнювала би традиційну японсько-американську приязнь.

ПРИБУЛА КОРОЛІВСЬКА ПАРА З СІЯМУ.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав прибув король Сіяму, деспотичний володар над 11,500,000 підданими, нащадок великого Будди, брат місяця і т. д.

Та поза тими шумними старосвітськими титулами сам король являється дуже ввічливою особою. Приїхав до Америки без усякої помпи, щоби лічитися на малярію та відбути очну операцію.

БЕРУТЬСЯ ДО ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Семюел Сібурі, котрий веде доходження в справі міської адміністрації від імени вибраного леґіслятурою комітету, зажадав від рахункового комішенера Гіґінса актів з 23 доходжень, які він вів з поручення Вокера. Досі ніхто не знає який був вислід цих доходжень, бо все держано в тайні й не проголошувано ніяких звідомлень.

Кажуть, що ті доходження виказали ріжні ґрефтярства.

ДОМАГАЮТЬСЯ БОЙКОТУ СОВІТІВ.

ВАШИНҐТОН. — Дочки Американської Револющії ухвалили резолюцію, якою домагаються дальшого невизнання совітів та поведення кампанії, яка освідомлювала би світ, що совіти є дійсним нещастям, бо збивають ціни.

БІЛЬШЕ РОБІТ У КАНАДІ.

ОТАВА. — Роботи збільшилися. Кажуть, що це треба завдячувати у великій мірі обмеженню еміграції.

НЕ ДИВО, ЩО ЗБАНКРОТУВАЛИ.

НЮ ЙОРК. — З доходжень, які ведуться у справі замкнення „Бенк оф Юнайтед Стейтс", виходить, що Бернард К. Маркус, президент банку, диктував протоколи засідань, не знаючи навіть, чи такі засідання відбулися.

РАДІОВЕ ПОЛУЧЕННЯ З АВСТРІЄЮ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер відчинив перше пряме радіо-телеґрафічне получення між Злученими Державами й Австрією.

ЗНУЩАЛИСЯ НАД ПОЛІТИЧНИМИ ВЯЗНЯМИ.

ГАВАНА. — Ляйтнант Філіпе Вале, бувший помічник майора Арсенія Ортіза, поповнив самогубство, відобравши собі життя револьверовим вистрілом у голову.

Майор Ортіз є обжалований за те, що 40 політичних вязнів, які були під його опікою, згинули в загадочний спосіб, бо одні були повішені, інші пострілені, а ще інші потоплені.

Ляйтнант Вале залишив записку, в якій подає, що знає, що його жде смерть за його вчинки, але виправдує своє поступовання тим, що він робив це з наказу влади.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В САСКАЧЕВАНІ.

Шісьдесять миль на захід від Свифт Корент, у Саскачевані, 26. березня в ночі вискочив з шин сіпіярський особовий поїзд, наслідком чого була вбита одна особа, а 13 осіб було ранених. Причиною катастрофи була одна зломана шина.

В катастрофі стратив життя один Американець, який з переляку дістав удар серця. Його жінка і син, які їхали враз з ним, вийшли ціло.

„РОЗУМНИЙ КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ".

Під таким заголовком „Ди Кенедіен Колонайзер", місячник, видаваний Канадійськими Національними Залізницями в Монтреалі, містить симпатичну згадку про нашого посла до албертійського сойму, п. Ісидора Ґорецького. Перейшовши його життепис, цей місячник хвалить нашого посла за його промову в соймі і називає його, хоч молодим, то одначе знаменитим парляментаристом.

40,000 ФАРМЕРІВ КОРИСТАЛИ З НАВЧАЛЬНИХ ПОЇЗДІВ.

В 1930 р. відділ рільництва Канадійських Національних Залізниць спорядив пять навчальних поїздів, котрі їздили по цілій Канаді, де живуть фармері, а в них аґрономи уряджували лекції на рільничі теми і показували вистави хліборобських продуктів. Разом скористали з таких лекцій і оглянули вистави 40,000 фармерів.

МОЛОДИЙ БАНДИТ.

Суд у Торонті засудив на пять літ тяжкої тюрми і 20 буків 16-літнього фармерського хлопця Роберта Кітовського, який 11. лютого ограбив з револьвером у руках банк у Форт Францез.

РОСІЯ ГОТОВА ДО ВІЙНИ.

Часопис „Журнал де Женев" описує подрібно приготовлення червоної армії до нападу на Польщу й Румунію. В склад військових частин, що назначені до цеї цїли, ввійдуть червоні війська Білорусі. України й центральної Росії. На румунський фронт назначені військові частини північного Кавказу.

СОВІТИ ВИНАЙМАЮТЬ ДІВЧАТ І ЖІНОК.

Російський письменник Вол. Азов оповістив у паризькій пресі статтю про невільництво в СССР. Він пише: На початку 19. ст. можна було читати в „Московскіх Ведомостях" такий анонс: „Продається дівчину, здорову, вміє шити, прасувати і т. д." Такі анонси появляються тепер у большевицьких „Ізвєстіях" і „Правді", з тою ріжницею, що дівчат і жінок відступають большевики не в роздріб, а гуртом, партіями, і то продає один державний уряд другому. Ті оповістки виглядають так: „Такого то дня Народній Комісаріят труду заключив з Централею для добування торфу умову на доставу 250 робучих рук" і т. п. Річ ясна, що примус праці, який там завели товариші, приневолює жінок і дівчат іти там, де їх уряд віднаймає. Сумний це прояв повороту кріпацтва. Такої тепер заспівали товариші народови, котрий зловився на їх вудку.

ВЖЕ ПРИБУЛИ ГОСТІ НА АВРАМЕНКІВ ВИСТУП В МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРІ.

З Шикаґо, Бинґгемптону, Скрентону та Олифанту, Пенсилвенія, прибули вже гості на український балет в Метрополитен Опері в Ню Йорку. Деякі з них танцюристи, а инші звичайні видці. — Білети на суботу 25 квітня вже на випроданню. Наскільки ще щось лишиться, буде продаватися в пятницю й суботу при касі білетовій в Метрополитен Опера при Бродвей і 40 вул. Програма вже в друку, а лібретто в чудових красках буде продаватися по 50 ц. при вступі на галю. По виставі, як звісно, відбудеться спільна вечера.

З укр. життя

ЗЛЕ БУТИ СЛАВНИМ.

Бернарда Шова так багато людей відвідує, щоби бодай побачити його, що він видумує ріжні способи позбутися непрошених гостей. На днях Бернард Шов приїхав до Каїра і просив свого слугу проганяти всіх відвідувачів та казати їм, що Бернард Шов помер і тому, очевидно, вже не може приймати гостей. Багато цікавих журналістів повірило, що Бернард Шов справді помер. Але один американський ґазетяр не повірив словам слуги Бернарда Шова і просив сказати великому письменникові, що брат Айнштайна хоче конечно відвідати його. Бернард Шов, почувши, що під його домом стоїть брат Айнштайна, дозволив йому ввійти до його кімнати та довго говорив з ним. Але вкінці виявилося, що той гість не є братом славного вченого, а тільки так збрехав, щоби дістати дозвіл бачити Бернарда Шова, що йому вдалось. Бернард Шов зразу гнівався на журналіста, а вкінці сказав: „Я вам вибачу те, що ви мене обдурили, але тільки тоді, як ви підете до Родярда Кіплінґа, мого літературного суперника й обдурите його таксамо як мене". І журналіст поїхав до Ассуану, де був Кіплінґ, і також обдурив його.

НІМЕЦЬКА НАУКА.

Воєвода Пілсудського на Шлеску, Ґражинський, як відомо, був головним винуватцем погромів проти тамошніх Німців підчас осінних виборів. Німці навіть домагались у Женеві, щоб його усунено.

Але Ґражинський хотів показати, що його не треба усувати. Він тепер скликав старостів із Шлеська і виголосив до них промову про те, що треба строго шанувати права німецької меншости на Шлеську, згідно з вимогою Ради Ліґи Народів 24. січня 1931 р.

НОВИЙ ПОМИСЛ ДО ВЛЕКШЕННЯ КРІЗИ.

Черновецький „Час" пише: Не думайте, що хтось хоче влекшити вашу крізу. Кожда рука собі крива. От якомусь добродієви впало на думку, що автам здалисяб нові таблички. Він подав свій плян властям, а власти вже повідомили прімарію й поліцію, що кождий власник авта має замовити собі в Букарешті нову табличку, бо кожне авто дістане нове число. Самособою, що табличка має коштувати ні більше, ні менше як 400 левів, хоч у Чернівцях можна зробити її за 100 левів, або й дешевше. Та видно, що в Букарешті більша кріза, тому там коштує табличка 400 левів.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ПРОВІДНИКА ДУХОБОРІВ.

На провідника духоборів, Петра Вереґіна, який живе в Ґлейд, кілька миль від Нелсон в Британській Колюмбії, виконано оноді замах.

Вереґін вернув з обїздки духоборських кольоній і в 11. годині в ночі увійшов до дому. Ведений прочуттям, Вереґін опустив дім і пошукав деінде нічлігу. Саме в північ вибухла бомба. Вибух не був сильний, бо не запалилися дві бочки бензини, злучені з бомбою. Поліція твердить, що замах є ділом духоборської секти Синів Свободи.

ЖІНКА СТРАТЕҐОМ.

Оксфордський університет видав диплому стратеґа п-ні Ґордон Паст, яка здала всі іспити з теорії війни і стратеґії. Це перша жінка в світі, яка є спеціялісткою воєнного знання. Чоловік тієї абсольвентки воєнної школи є молодим анґлійським дипльоматом і він намовив її студіювати воєнну стратеґію.

ПОВСТАННЯ НА КАВКАЗІ.

Пресове бюро грузинських еміґрантів отримало з Тифлісу інформації про те, що в ріжних областях Кавказу вибухло повстання. Між повстанцями, що бороняться перед колективізацією, і совітськими військами приходить до крівавих сутичок.

„Експрес Поранни" довідується з Риґи, що в Абхазії прийшло до реґулярної битви між повстанцями й совітськими відділами. На чолі битви залишилося 186 убитих совітських вояків.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ В ПОЕЗІЇ.

В Смоленську появилося перше число журналу „Наступленіе". Там напечатана поезія Осіна під заголовком „Осінстрой". Цю поезію визнали партійні орґани за „клясово ворожу пролетаріятови, яка виявляє контрреволюційний наклеп клясових ворогів на соціялістичне будівництво й умовини праці в СССР". Редакційний комітет розігнано і співробітника, що читав цей вірш перед передачею до друку, відправлено.

БЕРУТЬ ХУДОБУ І СТРІЛЯЮТЬ.

У громаді Шипот, радовецького повіту (Буковина), засеквестрували у господаря І. Зуба корову. Екзекутор Фльореску вів корову з поліцистом І. Тіроном. В тій хвилі надійшов з ліса Зуб і хотів насильно вирвати воловід, на якому була присилена корова. Тоді стрілив на нього поліцист і скалічив Зуба в клуб. Пораненого доставили до радовецької лічниці.

ВЕСЕЛИЙ МУЗИК.

Французький учитель музики, Альфонс Дюран, є щасливим батьком вісьмох дітей. Кождій дитині дав він імя, якого перший склад взятий з музичної скалі До, Ре, Мі, Фа, Сол, Ля, Сі. Перша дитина називається, Доротея, друга Ренні, третя Мірей, четверта Фанні, пята Соль, шеста Лойля, сема Сидонія. Та коли йому народилася восьма дитина, до того ще й хлопець, то він не міг починати зпочатку скалі й назвав хлопця Октавіяном.

ПОЛЯКИ СТАРАЮТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ СПРАВУ „ПАЦИФІКАЦІЇ" В СЕБЕ ДОМА

УКРАЇНСЬКУ ВІЙСЬКОВУ ОРҐАНІЗАЦІЮ ВЖЕ НАЗИВАЮТЬ ПАТРІОТИЧНОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ. НЕ ДАЛИ АВТОНОМІЇ ГАЛИЧИНІ, БО, МОВЛЯВ, ЧАСТО УРЯДИ МІНЯЛИСЬ У ВАРШАВІ.

ЛЬВІВ. — Кореспондент ґазети „Шикаґо Дейлі Трибюн" подає, що українські й польські лідери в Східній Галичині проголосили неофіційне примирення. Українці, які обвинувачують Поляків у звірській „пацифікації" Галичини, внесли до Ліґи Націй кілька формальних зажалень, які будуть розглянені в травневій сесії Ліґи Націй. Маршал Пілсудський несподівано вернувся з Мадейри, не скінчивши своїх вакацій, у звязку з українським питанням.

Головне домагання Українців, каже кореспондент, є те, щоби Польща виконала свою обіцянку й дала автономію Галичині. В 1922 році польський парлямент ухвалив закон, що давав автономію національним меншинам у Польщі. Рік пізніше Рада Амбасадорів на засіданню в Парижі ухвалила признати тодішні фактичні кордони Польщі, бо Польща ухвалила дати автономію Галичині.

Тепер польські державні мужі кажуть, що політичний хаос та польська партійність, що приводили до частої зміни урядів, не давали можливости провадити консеквентну політику, а це не дало змоги завести автономію Галичини. Закон про автономію, який ухвалив сойм, ніколи не був підписаний президентом держави й тому не міг переводитися в життя.

Стараючися зробити натиск на варшавський уряд, патріотична орґанізація, яка назвала себе Українською Військовою Орґанізацією, взялася до активної боротьби й розпочала кампанію терору. Вона доконала кілька бомбових замахів, підпалів, нападів на урядових функціонарів і кілька разів перетинала комунікаційні дроти. Уряд каже, що він нарешті стратив контролю в Галичині. Тому варшавський уряд післав минулого листопада узброєні віділи поліції та кінноти в села, щоб покарати тих, котрих він уважав винуватими за саботажі.

Кореспондент відвідав двох українських епископів, які йому докладно розповіли про ляцьку пацифікацію в Галичині. Епископи кажуть, що найменше 1,000 українських сіл були „спацифіковані". В пацифікації брали участь 1,000 поліцаїв та 2,000 уланів, спеціяльно для цього присланих до Галичини.

Епископи розповіли кореспондентови подрібно про способи польської пацифікації, про нищення українських кооператив, шкіл, „Просвіт", майна, книжок і т. п. Вони подали численні факти, коли поліція й військо перешкаджали лікарям давати медичну допомогу тяжко побитим людям, а адвокатам — брати справу позиву побитими проти „пацифікаторів".

Епископ Микита Будка, котрий був 15 років у Канаді, каже, що він знайшов у себе свою стареньку матір на підлозі серед розбитих меблів та понищеного хатнього уряджения, одежі, білизни й т. п. Вона вже два роки лежить тяжко хора в ліжку, але польські жовніри на те не зважали й скинули її з ліжка на підлогу, а в хаті все зруйнували. Поводилися вони зі старою й хворою жінкою в брутальний спосіб.

ПЕРЕСЛІДУЮТЬ ЗА ГОСПОДАРНІСТЬ.

МОСКВА (СССР).—Комуністичний уряд рішив остаточно знищити селянство, яке до революції мало гарні господарства. Тепер комуністи всіх таких селян називають „кулаками" й проти них ведуть спеціяльну кампанію. Рішено позбавити бувших „кулаків" права на одержання праці, крім найгірших і найменше оплачуваних робіт, позбавити їх права переїзду з одного місця в друге без дозволу влади й т. п. Такій карі підлягають не лише бувші кулаки, але й їх діти понад 14 років, які публично не зречуться своїх батьків.

Комуністи кажуть, що тепер ще лишилося в бувшій Росії яких 3 міліони бувших кулаків. Багато з них уже давно вислано на Сибір, на далеку північ рубати ліс і т. п.

ТАКОЖ КОМУНІСТИЧНИЙ СЕКРЕТ.

МОСКВА (СССР). — На Кубані десять місяців горіла нафта в Майкопі. Фонтан нафти, що викидав на добу 4,000 бочок нафти, нарешті пощастило вгасити. Щойно тепер радянська преса подала відомости про те, що десять місяців горіла нафта, а всі спроби погасити її не давали бажаних наслідків.

Нарешті за порадою американських інжинірів нафтове жерело заткано динамітовим вибухом.

Ред.: Це зразок, як важко дізнатися правду про події в Росії, які не подобаються большевикам.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на з. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НІЖ У СПИНУ

Часописною і приватною дорогою доходять до нас відомости з Лондону й Женеви, що Польща намагається всіми силами ослабити українські жалоби в справі польської „пацифікації". Разом з тим доносять, що велику прислугу в тій агітації зробив Полякам Пастирський Лист еп. Хомишина, звернений проти українських „саботажників", як і його осуд нездарности українських провідників та незрілости українського народу до своєї державности. І доносять далі, що нема сумніву, що цей Пастирський Лист, використаний Поляками, заважить при розборі українських жалоб на польські звірства.

Отсе буде мабуть перший реальний успіх з реальної політики еп. Хомишина й д-ра Назарука.

Реальних політиків нам ніколи не бракувало. Епископ Хомишин і д-р Назарук не винайшли тут — як то кажуть — пороху. Вже тоді, коли Хмельницький взивав народні маси до боротьби за звільнення українських земель з польського ярма, наш Адам Кисіль, польський сенатор, щиро відвертав Хмельницького від його замірів та взивав його і ввесь наш нарід до льояльности супроти „найяснішого" польського короля. Наші Барвінські й Романчуки теж пробували вести реальну політику і куди з нею зайшли? Чи не мусіли завертати з дороги? А що сталося з покійним д-ром Володимиром Бачинським, котрий теж пробував розвязувати українсько-польський конфлікт шляхом реальної політики? Чи не закінчив він того свого кроку самогубством?

Та всеж ті люди, котрі бралися за реальну політику з чесними замірами, принаймні мали якусь програму. І коли вони виступали з якимись енунціяціями, то вже наперед обговорили справу з урядовими чинниками і принаймні могли принести на оправдання своєї реальної політики якісь здобутки. Хай вони були дрібними здобутками, як от піднесення числа реєстрових козаків за Хмельниччини, чи нові ґімназії, субвенції і т. п. в новітніх часах, то всеж таки було в тім щось реального. Загал нашого народу відвертавсь і від тих здобутків і від тої реальної політики, але мимо цього все те мало хоч якесь льоґічне оправдання.

Аж доперва реальні політики типу Хомишинів і Назаруків зложили супроти Польщі таку вірнопідданчу декларацію, якої ще в нас не було, й зложили її за ніщо, хіба на те, щоби Польща побивала нас далі в себе вдома і на міжнароднім ґрунті словами українського епископа.

З ЧАСІВ ЛЯЦЬКОГО ПОГРОМУ В ГАЛИЧИНІ

(Документи польських звірств, зібрані в інтерпеляції ч. 6. Клюбу Українських Послів до міністра військових справ).

(2)

Він запитав: „А може ти й конфідент, але з другого боку?". Я сміливо йому відповів: „То пан переконається!". Він запитав мене, як я називаюсь, і коли я йому сказав, то він витягнув записник, подивився до нього і зі словами: „Та ти головний проводир тутешніх саботажників! Братіку, буде сьогодні тішитися хороба, бо тобі буде кінець!" — почав бити палицею по голові й копати ногами. Тепер уже кожний жовнір, який тільки приходив, бив мене де й як хотів. Там я зімлів тричі. По якімсь часі поручник Заремба привів жінку голови товариства „Сокіл", Євдокію Почигайлову, почав її бити в лице й копати ногами, та кричав, щоб сказала, де сховався її чоловік, бо інакше її забє. Рівнож привели війта Омеляна Пащака. Його скували, били по лиці та казали, що в його селі були саботажі, а він винуватців не викрив; але трохи згодом його випустили. Нас, щось із 50 люда, звязаних шнурами, запровадили до якоїсь хати, де знову били по цілім тілі. Сюди також привели місцевого пароха о. Петра Кабляка, на порозі копнули його і сказали: „Марш, попє кабануф, до кабануф, там усіх бунтуй та не забудь їх висповідати, бо сьогодні буде всім кінець!" Потім прийшов до мене капраль Ґут, показав мені ґранату й запитав, чи я знаю, що то є. Я відповів, що знаю, бо ще як був учнем, то належав до підготовки військової в Бережанах (польське „Пшиспособєнє войсковє").

Він усміхнувся й відійшов. За хвилю вилетіли всі шиби від ґранатового вибуху десь за будинком. Люди з перестраху падають один на одного і благають Бога. Рівночасно вбігають до хати ротм. Томашевський і пор. Заремба з уланами й починають усіх у нелюдський спосіб бити та питати, хто кинув ґранату. Що ніхто з арештованих не міг кинути ґранати, може посвідчити Демян Пащак, бо це зробив хтось інший, хто був передтим на подвірі, де капраль Ґут показав йому ґранату і сказав, що тим, хто в хаті, буде зараз кінець. Як тільки Ґут пішов за хату, почув Д. Пащак вибух. У хаті підійшов до о. Петра Кабляка, який молився, штабовець Ґоровіц, ухопив о. Кабляка за голову і, дивлячись йому в вічі, сказав: „О, як я єгомосця кохаю, тільки в єгомосця очі злодійські. Єгомосцеві не священиком бути, а хамом, злодієм, злодієм...", і почав співати до вуха о. Кабляка: „Господи помилуй, Господи помилуй". На це дивилися ротмістр із поручником та реготалися. Так нас били і глузували зі священика до 12. год. Тоді пішли всі на обід, а нас лишили під вартою уланів, які плювали на нас. Коли хтось із нас просив дозволу вийти, то того копали ногами. У другій годині прийшов військовий жандарм (імя невідоме), і почали відчитувати та декого пускати на волю. Звільнений мусів проходити між двома рядами уланів, що стояли в сінях; тоді улани його били, де попало. В хаті лишилося нас пятнацять, разом із священиком. Звільнених завели під стодолу (ми це бачили крізь вікно), де капраль Ґут наказав усім клякнути й молитися за здоровля ротмістра, „щоб довго жив і проклятих кабануф бив". Так само наказував молитися, „щоб кінь пана ротмістра добре їв та здоровий був". Люди і справді, змушені побоєм, так молилися. Підчас того ходив один улан із бритвою, а другий із машинкою, і вистригували та виголювали всім, молодим і старим, пас через голову. Це все бачив сільський постерунковий Смак і лише глузував із того. Потім усіх виголених і пострижених завели до хати Еміля Кірика, звідки по одному викликали до клуні. Кожний мусів іти між двома рядами уланів, які били киями. У клуні клали кожного на лавку, один улан сідав на голову, а чотири інші били доти, доки він не страчував притомности. Онуфрія Коґута і Дмитра Мирона клали двічі, бо ті забули подякувати за побиття й гарненько вклонитися. Відтак усіх пустили до дому ледви живих. Штабовець Ґоровіц (Жид) знову вивів нас на дорогу, наказав свящ. о. Петрові Кабляковi стати попереду, а нам двійками за ним. Там ударив він мене знову залізною палицею по голові й розбив мені голову. Свящ. П. Кабляковi наказав командувати, а нас бив по головах і плечах та примушував співати „Єще Польска не зґінєла". Сам співав сороміцькі пісні. Так під командою священика П. Кабляка йшли ми селом зі співом.

(Далі буде).

„РІДНА ШКОЛА" З КРАЮ ДО „ОБЄДНАННЯ" В АМЕРИЦІ

До „Обєднання" наспіло з рідного краю від „Рідної Школи" письмо слідуючого змісту:

Ч. 1872 і 2164.

Львів, 31. березня 1931.

До Світлої Президії „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці".

Маємо щану повідомити, що ми одержали через Земельний Банк у Львові від Світлої Орґанізації „Обєднання" раз 1,000 дол., а другий раз 1,650 дол., разом 2,650 дол. (дві тисячі шістьсот пятьдесять долярів). Крім цього надіслав Земельний Банк 48 зол. (сорок вісім золотих) як належитість за купони від акцій того банку, які Хвальне „Обєднання" зібрало.

Мабуть Світла Президія сама найкраще відчуває, яке велике добро зробила „Рідній Школі" пересилкою такого поважного датку. Ця Ваша визначна орґанізаційна діяльність мусить вплинути корисно не тільки на наш край, але певно, що й піднесе Вашу Орґанізацію в очах української Еміґрації, збудить у ній самій довіря до Осіб, що її ведуть та віру в її власні сили у великі можливости, коли побачить, що дрібними датками можна зібрати при одній нагоді так поважні суми.

Ювилейний рік „Рідної Школи" мусить послужити на скріплення нашого Товариства. Тимчасом виринають нові потреби, з яких найважніша це будова будинку для промислових шкіл у Львові.

Ювилейний Зїзд делеґатів „Рідної Школи" відбувся дуже поважно дня 25. березня 1931 р. Панував високий підйом духа й виявлялася велика любов до „Рідної Школи". Показалося, що всякі домагання, ставлені до неї, мають лише дійсно добро на оці; натомісць громадянство не дозволить нікому нарушити цю установу. В кінцевих резолюціях виріжнено між добродіями — Хвальну орґанізацію „Обєднання".

В останньому часі потерпіла „Рідна Школа" дймаючу втрату. Саме в день Ювилейного Зїзду сконфіскувала прокуратура дві публікації „Рідної Школи", а то Льва Ясінчука „Азбука Нації" (32 сторін) та його „50 літ Рідної Школи" (272 сторін). Ця друга книжка дуже коштовна, бож це ювилейне видання, дуже богато ілюстроване.

З нагоди Великодня прохаємо знов не забути піднести клич „Рідна Школа". Ми вислали для „Свободи" лист. Прохаємо подбати, щоби його на пору видрукувати.

Із ювилейних уладжень „Рідної Школи" у Львові припаде ще перед шкільними феріями загальне діточе свято шкіл „Рідної Школи" дня 7. червня 1931 р. Поважні справи припадуть на осінь, а саме — академія в честь „Рідної Школи", Педаґоґічний Конґрес та виставка шкіл „Рідної Школи". — Кожне з тих уладжень має свою велику вагу. Перше з них — буде переглядом фізичної справности й дисциплінованости нашої молоді, а другі два — будуть важні в наслідках на будуче. Не потребуємо й говорити, яку високу честь зробилоб нам „Обєднання", колиб так на котромусь з уладжень міг бути Його Представник.

Бажаємо якнайкращого поширення і зросту.

Гол. Управа „Рідної Школи":

І. Кокорудз, голова; **Лев Ясінчук,** начальник орґанізації; Д-р **Мирон Коновалець,** секретар.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член від. 106 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені $50 з фонду запомогового, котрі мені стали в великій пригоді, бо я хорую вже другий рік і до праці нездатний.

Олекса Галаса,
Шикаґо, Ілл.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В АМЕРИЦІ

Згідно з ухвалою Пятого Конґресу Обєднання Українських Орґанізацій в Америці видано анґлійською мовою, коштом американських Українців, книгу в справі польських звірств у Галичині, затитуловану:

"POLISH ATROCITIES IN UKRAINE."

Книга ця має 500 сторін друку. Ціна $2.

Отсі документи польського варварства повинні дістатися до рук найвизначніших американських політичних, культурних і церковних діячів. Книга та повинна бути й в американських бібліотеках.

Обєднання вишле своїм коштом 500 примірників цеї книжки для поширення в Европі. В Америці переберуть обовязок поширення Центральні Протестаційні Комітети, які переводили по місцях протипольські маніфестації, або ті центральні установи, які повстали по місцевостях по тій акції. Де таких установ нема, там повинні занятися цею справою Політичні Клюби, або інші українські установи, котрі повинні подбати, щоби ця книга була доручена в першу чергу сенаторам, конґресменам, чи іншим політичним діячам, журналістам, професорам вищих шкіл і т. д.

Центральні установи дістануть при замовленню певний опуст.

Подаємо, що Центральний Комітет міста Ню Йорку вже замовив 300 примірників.

В справі замовлень і інформацій треба писати на таку адресу:

"OBYEDNANYE,"
P. O. Box 122, Hudson Terminal,
NEW YORK, N. Y.

Михайло Зощенко.

СЕНАТОР

Із „Гусина" я виїхав уранці... Візник мені трапився незвичайний — куди жвавіший від свого коня.

Конина бігла тим особливим сільським трухцем і приставала. Зате візник ні на одну секунду не міг всидіти на місці: він піднімався, гукав, свистав у пальці, бив бичівном гніду кобилку, старався попасти її по боках і по животі, часом навіть зіскакував зі саней, та, не знати чому, біг рядом із кониною, бив її час до часу то долонею то ногою по животі.

Я не гадаю, що він робив це із зимна. Мороз, памятаю, був невеликий тай їхали ми недовго: з пів години, чи щось. Ду-[illegible] робив це з величезної [illegible] свого характеру.

Коли ми підїздили до якогось невеличкого сільця, візник мій обернувся, кивнув головою та сказав:

— Це „Личачки"...

Потім засміявся.

— Чого смієшся? — спитав я.

Він засміявся ще голосніше. Потім висякався, зручно натиснувши ніс одним пальцем, і сказав:

— Сенатор... Сенатор тут у „Личачках"...

— Сенатор? Який сенатор? — здивувався я.

— Звичайно який... сенатор... Себто ґенерал, бувший...

— Так чогож він тут живе? — спитав я.

— А живе... — сказав візник. — Людей страшно боїться — ось і живе тут. З жаху, значить, живе. Після революції.

— А щож він тут робить?

Мій візник розсміявся та нічого не відповідав.

Коли ми вїхали у „Личачки", він знову обернувся до мене та сказав:

— Заїхати, що? Здалося би загріти...

— Не оплатиться, — сказав я. — Небаром приїдемо.

Ми поїхали далі.

— Горожанине, — сказав візник благаючи — заїдьмо... я так рад би глянути на сенатора.

Я розсміявся.

— Ну добре. Показуй свого сенатора.

Ми зупинилися перед чорною, поганенькою хатиною, сильно приплесканою товстезною стріхою. Візник мій якстій вискочив із саней та отворив ворота, не питаючися зовсім господарів. Наші сани вїхали на подвіря.

Я ввійшов у хату.

Може тому, що я давно не був на селі, ця хата виглядала мені страшно брудна. Віконечко, геть позатикане ганчірками та поліплене паперами, ледви пропускало світло в хату. В хаті баба прала білля в балійці. Віля балійки сидів дідусь доволі хирлявий. Він уважно, цікаво глядів, як миляна піна вилітала з балійки, вдаряла об стіну кусками та зі стіни зісувалася поволі, оставляючи на ній мокрі сліди.

У хаті було душно. Всеж таки дідусь зодітий був кріпко: у повстяних чоботах, кожусі, а навіть у величезній футровій шапці.

Сам дідусь був малесенький — ноги його звисали з лавки та не досягали землі. Сидів він неповорушно.

Я привитався та попросив посидіти в хаті з пять хвилин, загрітися.

— Грійтеся! — коротко сказала баба, ледви відвертаючися в мій бік.

Дідусь мовчав. Він, врештою, строго глянув на мене, та зараз знову взявся слідкувати за миляною піною.

Я недовіряв.

„Невжеж цей дідусь — сенатор?"

Тут у хату ввійшов мій візник.

Він привитався з бабою та підійшов до дідуся.

— Здорові були, пане сенаторе, — сказав він і простягнув до нього руку.

Дідусь нерадо подав свою сухоньку ручку. Візник засміявся, підморгнув до мене та сказав тихо:

— Це саме він...

Видно почув це дідусь. Неспокійно ворухнувя на лавці та заговорив нараз якоюсь дивною мужицькою говіркою і при цьому сильно охав.

— Бре-е... Ви не слухайте його, пане... Мене всі тут прозивають... сенатором... А що це за слово — мені невідомо. Їй Бо...

Баба перестала нараз прати, втерла лице запаскою та розсміялася. Мій візник також засміявся.

Я вже подумав був, що воно справді так: прозивають дідуса. Одначе мене бентежили його дивна, наче вимушена мужицька мова. Мужики тут так не говорили. І підозріле було це окання та сухі, білі, не мужицькі руки.

— Послухайте, — сказав я всміхаючися — та я мабуть бачив десь вас. Мабуть у Петрограді...

Дідусь дуже збентежився, заметушився на лавці, та сказав спокійно:

— В Петрограді?... О ні, я ніколи не був у Петрограді...

Візник ударився по боках, присів і захихотався голосно, аж заходився. І не перестаючи сміятися, він увесь час штовхав мене в бік і говорив:

— Ой, шельма! Ой умру зараз, що за шельма! Ой як бреше!...

Баба сміялася тихо, майже беззвучно — я бачив, як від сміху дріжали її груди.

Дідусь глядів на візника сердито, та мовчав. Я присів біля дідуся.

— Дайте спокій! — сказав я йому. — Ну, чого ви, направду... Я людина приватна, в моїй справі їду... Чого ви передімною теє?... Та і чого ви боїтеся? Хто вас займатиме? Ви людина стара, нешкідлива... Нічого вам боятися.

Тут настала дивна переміна з дідусем. Він устав із лавки, скинув шапку, поблід. Лице його скривилося від якоїсь ґримаси, губи затиснулися, профіль загострився, наче в птиці, з неприємно довгим носом. Дідусь виглядав страшно схвильований.

— Та-ак, — сказав він зовсім іншим тоном — гадаєте, що ніхто не займатиме мене? Ніхто?

— Так, самособою, що ніхто.

Дідусь підійшов до мене ближче. У схвилюванні він утратив усе, що в нього було мужицького. Він навіть став говорити інакше — не вживав мужицьких слів. Мені було ясно: передімною стояла інтеліґентна людина.

— То мене ніхто не займатиме? Мене? — сказав він майже пошепки. — Та мене може по всій Росії шукають.

Дідусь чванькувато глянув на мене.

Мені стало нараз якось ніяково перед ним. Бо і справді: чому я завів із ним балачку про те? Йому, видно, подобалася його роля — загадочної, небезпечної людини, яку пошукує влада. Тепер той тихий дідусь виглядав майже на божевільного.

— Мене? — шипів дідусь. — Мене... (тут він сказав зовсім невідоме назвище).

— Даруйте, — промимрив я — я не хотів обидити вас... Тай, самособою, коли вас пошукують...

Я встав із лавки, попрощався та хотів вийти.

— Даруйте! — сказав до мене дідусь. — Що про мене пишуть у ґазетах?

— У ґазетах? Нічого.

— Не може бути, — скрикнув дідусь. — Ви, видно, ґазет не читаєте.

— Ах так, даруйте, — сказав я — щось таке писали...

Дідусь глянув на мене, потім на господиню, на мого візника та вдоволений розсміявся.

— Уявляю собі, — сказав він протяжно — які небелиці пишуть. Щож це, певно якісь ревеляції?

— Ревеляції, — сказав я.

— Уявляю собі...

Я вийшов на подвіря. Коли ми виїжджали з подвіря, дідусь кинувся до саней, зняв шапку та сказанв:

— Даруйте, пане. Щасливої дороги. А про сенатора — брешуть... Їй Богу, брешуть... Прозивають дідуся...

Він іще щось бурмотів, я не дочув — сани були вже на вулиці.

Мій візник сміявся тихцем.

— А що, спитав я його — якжеж він тут живе? В кого? Хто його держить?

— Син... Син його держить, — сказав візник і душився від сміху.

— Як син... Який син?

— Звичайно який... Рідний син. Мужик. Селянин. Я не тутешній, сам не знаю... Люди повідають... На виховання, вибито, сенатор сина сюди віддав. До бабусі Марії... Кажуть давно мав його від одної акторки... Це нам невідомо... Ми не тутешні...

— То хіба той дідусь божевільний, — сказав я.

— Чогож би?

— Зсунувся із глуздів, повідаю, той дідусь. Ледви чи його хтось пошукує.

— Чогож би божевільний? сказав візник. — Він не божевільний. Ні. Лише такий хитренький. Микитить песький син. Ми бувало, зберемося в них і давай натягати дідуся: хто він такий? документи? обяснюй від початку. Затрясеться дідусь, заплаче. Ну, а нам що... Хай собі живе... Може йому рік життя лишився. А нам що...

Візник ударив бичівном, потім вискочив із саней та побіг рядом із своєю кониною.

(З російського переклав М. Н.)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

До виступу дітройтського Хору „Думка".

Дітройтський Національний Хор „Думка" по закінченню ряду концертів для американської і своєї публики в Дітройті задумав відвідати з гостинним концертом українську громаду в Клівленді. Хор „Думка" під управою п. Івана Атаманця поставив українську пісню на першому місці вокального мистецтва у стейті Мишиген. Від ряду літ працює цей хор для всеї української громади в Дітройті без найменшого винагородження, задоволяючись моральною піддержкою. Його ціллю є ширення українського імени та української культури між Американцями. Можу сміло сказати, що хор „Думка" є одиноким українським хором в Америці щодо свого складу та завдань. В хорі „Думка" є люди ріжних політичних та релігійних переконань, та це не спиняє їх працювати разом для одної цілі, для слави українського імени. Диригент хору „Думки" і всі члени посвятили уже пятий рік своєї тяжкої праці без найменшого винагородження, а то ще докладали свого власного гроша.

Українська громада в Дітройті має в хорі „Думка" неабиякого представника її рідної культури.

Виступ хору „Думка" в Клівленді буде являтися гостинним привітом дітройтської громади українській громаді в Клівленд.

Концерт відбудеться в суботу, 25. квітня, в год. 8.15 вечером, в Поблик Авдиторіюм при Лейксайд і Шестій вул.

Маємо надію, що українська громада в Клівленді привитає виступ дітройтського хору з братньою щирістю.

Т. Зарембський,
голова У.Н.Х.Д.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт в память Шевченка з радіо стації "WJZ".

В вівторок, дня 28 квітня 1931 р., в годині 10 вечером, розпічнеться заходом "National Broadcasting Co.," New York, N. Y., зі стації "WJZ", концерт, присвячений 70-літній річниці смерти нашого ґенія Тараса Шевченка. Концерт буде влаштований заходом композитора П.- Углицького. Складатиметься з його композицій.

Новину ту повитає радо усе наше громадянство. Бо це матимуть нагоду не тільки широкий український загал, але й чужинці почути про життя і творчість нашого Кобзаря, але заразом і познакомитися з творами визначного композитора. Тимбільше радує нас отся українська година, що вона відбудеться на одній з великих радіових стацій. Значить, кождий зможе ту стацію легко схопити на своє радіо й налюбуватися концертом.

Музикально-вокальна програма цього концерту така:

1) **Diatonique** — оркестра, муз. Углицького.

2) **Serenade-Sarcastica** — оркестра, муз. Углицького.

3) а) **„Ой, одна, я одна"** арія панночки з опери „Вій". Слова Т. Шевченка, муз. Углицького; в) „Утоптала стежечку через яр" — весела пісня панночки з опери „Вій". Слова Т. Шевченка, муз. Углицького.

Сольо відспіває сопранова солістка з National Broadcasting Co. — Miss Lowel.

4) The morning — Prelude — оркестра, муз. Углицького.

5) „Минають дні, минають ночі" — арія Хоми з опери „Вій". Слова Шевченка — муз. Углицького. Виконає оперовий артист-тенор Вікінський.

6) Andante — оркестра, муз. Углицького.

7) Український козачок — муз. Углицького. (Хаотичний танець Запорожських Козаків, котрі розгулялися в ночі з отаманом).

Провід орекестри концерту буде в руках самого п. П. Углицького.

Додамо, що композитор Углицький народився 1892 року на Україні в Харківщині, в с. Печеніги. Закінчив петроградську консерваторію по композиції. По закінченню консерваторії був вибраний Художньою Радою професором тієж консерваторії. Підчас революції виїхав до Америки і вже тут написав багато хорових річей, квартетів, для оркестри і балєту та переробив багато народних пісень, а тепер закінчує оперу „Вій", яку зачав компонувати ще на Вкраїні. Бував у нашого славного артиста Садовського, котрому передавав свої думки щодо опери „Вій", якої не треба змішувати з оперетою „Вій", бо це дві ріжні музичні річи.

П. О.

ВІДПОВІДЬ РЕДАКЦІЇ.

Прибувший з Канади. — Ваш побут леґальний. Можете старатись о горожанські папери.

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(1)

Засідання розпочалося точно в год. 9-тій рано в понеділок, 16. лютого, в гали засідань в домі У. Н. Союза, під ч. 81-83 Ґренд ул., в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Присутні: Микола Мурашко, головний предсідатель; Василь Ґришко, гол. місто-предсідатель; Юлія Баволяк, гол. місто-предсідателька; Ів. Каштанюк, гол. рекордовий секретар; Роман Слободян, гол. фінансовий секретар; Вась Левчик, гол. касієр; Петро Маційовський, завідатель орґану „Свобода".

Онуфрій Шараварко, голова контрольної комісії; о. Григорій Пипюк і о. д-р Володимир Клодницький, контрольори.

Головні радні: д-р Микола Клим, інж. Володимир Малієвич, Теодор Михальчук, Анна Боївка, Стефан Заблоцький, Стефан Слободян, о. Володимир Сполітакевич, Марія Розуміло, Олександер Питляр і Павло Стадник.

Ствердивши присутність усіх вище вимінених членів головного уряду, головний предсідатель Микола Мурашко відкрив засідання слідуючою промовою:

Поважані Панове Головні Урядники.

Отсе вдруге зібралися ми на річне засідання головного уряду У. Н. Союза. Від останнього нашого зібрання минув рік праці, праці, яку на нас вложено як на головних урядників, вибраних 17-тою головною конвенцією, праці, до якої ми всі разом і кождий зокрема зобовязалися, принявши вибір.

З тої то праці і з тих то обовязків нам приходиться раз в рік зложити звіт з того, що в протягу минулого року було нами зроблене, а заразом обдумати, обговорити тай постановити, що нам треба для добра орґанізації дальше робити.

Кождий з нас прийшов тут нині, щоби здати звіт з того, що для добра орґанізації в минулім році доброго зробив, тай послужити своєю радою, проєктами, внесками, або попертям внесків інших членів головного уряду, які буде вважати для орґанізації корисними.

Мені, як предсідателеви, припадає честь і обовязок отсе, друге з черги наше річне засідання відкрити. Заки приступимо до справ по проголошеній програмі, яку можна змінити або доповнити, нехай нашим першим словом буде вшановання памяти покійних членів У. Н. Союза, що на протязі минулого року відійшли від нас з цього світа.

Відкриваючи отсе засідання, витаю вас, шановні головні урядники, та дякую, що прибули всі і на час. Прошу по черзі складати звіти, а відтак радити розважно і спокійно, щоби вислід нарад цього нашого річного зібрання приніс нашій славній орґанізації як найбільше користи.

Засідання відкрите. Програма назначена слідуюча:

Відкриття: головний предсідатель Микола Мурашко.

Звіти:

Гол. предсідателя, М. Мурашка.

Гол. містопредсідателя В. Гришка.

Гол. містопредсідательки, Ю. Баволяк.

Гол. рек. секретаря, І. Каштанюка.

Гол. фін. секретаря, Р. Слободяна.

Гол. касієра, В. Левчика.

Адміністрації „Свободи", П. Маційовського.

Контрольної Комісії: О. Шараварко, о. Г. Пипюк, о. д-р В. Клодницький.

Редакційного Комітету: М. Мурашко і О. Ревюк.

Гол. Радних: д-ра М. Клима, інж. Вол. Маліевича, Т. Михальчука, А. Боївки, С. Заблоцького, С. Слободяна, о. В. Сполітакевича, М. Розуміло, О. Питляра, П. Стадника.

Дискусія над звітами. Просьби і скарги. Дискусія над добром У. Н. Союза. Внески й ухвали.

По одобренню програми гол. містопредсідатель Вас. Гришко перебрав головство, а гол. предсідатель Микола Мурашко зложив звіт, як слідує:

Звіт гол. предсідателя.

Моє справоздання як головного предсідателя за минулий рік мого урядовання можна би сказати коротко.

Від останього нашого річного засідання Головного Уряду У. Н. Союаз — не скажу вам нічого особлившого нового. Бо все, що робила Головна Екзекутива і що діялося в нашій орґанізації, знаєте вже з протоколів засідань Головної Екзекутиви і з місячних справоздань, що були друковані в орґані У. Н. С., „Свободі". Решту доповнять тепер головні секретарі, завідатель, головна Контрольна Комісія й інші головні урядники.

Я в своїм звіті хочу дати вам лише короткий загальний огляд того, що нашій орґанізації приніс минулий 1930-тий рік.

Майно.

Особливших новостей в минулім році наша орґанізація не мала. В майні Український Народний Союз зріс. Всі фонди У. Н. С. є поміщені певно і безпечно.

Треба згадати, що Головна Екзекутива в часі теперішньої фінансової кризи здавала собі ясно справу з того, що теперішний час для грошевих справ, себто інвестицій Союзового майна, був не дуже то сприятливий — не лише для нас, а взагалі для всіх, що мусіли робити інвестиції для добрих відсотків.

Супроти того, що морґечові інвестиції знайшлися в тяжкім положенню, і супроти того, що й У. Н. Союз часть свого майна має ульоковану в перших морґечах реальностей, та що декотрі з них не в силі оплачувати проценту і мусіли бути перебрані на власність орґанізації, Головна Екзекутива на своїм засіданню в липні минулого року рішила поробити приготовання і формальности, щоби вразі потреби ті реальности перебрати на власність орґанізації і їх адміструвати до часу, поки ситуація не зміниться на ліпше, і не допустити до залеглостей у приходах з процентів, та взагалі хоронити орґанізацію від можливих втрат.

На тім же засіданню рішено здержатись від дальших морґечових інвестицій на якийсь час, бодай до тої пори, поки справа та не поправиться.

Точніший звіт щодо цеї справи здасть фінансовий секретар, п. Слободян.

Дотепер мали ми такі два випадки, що треба було перебрати за морґечі реальности на власність У. Н. Союза та через короткий час їх адміструвати.

Один такий морґеч орґанізація вже перепродала за зворотом усіх страт та коштів, а також із зворотом усіх залеглостей в сплатах процентів У. Н. Союзови.

Другий морґеч ще й до цього часу орґанізація має на руках та старається його адмінiструвати до часу, поки дані реальности можна буде перепродати, також без усяких страт для орґанізації.

Лишається ще згадати мені, що є ще один морґеч, а се є морґеч Української Філадельфійської Громади, в сумі 12,000, і залеглих процентів около 600 долярів. Цей морґеч теж треба буде в як найкоротшому часі упорядкувати, або сканселювати.

Члени.

В членах У. Н. Оюоз не зріс. Прибули старші; може не так багато як в інших роках, в котрих відносини життя і праці були для кождого з нас куди кращі за теперішні.

Одначе тут треба мати на увазі те, що теперішний економічний застій, страшне безробіття, ота журба тяжкого прожитку далися болючо відчути нашим людям. В першу чергу як робітникам, що працювали по ріжних заводах американської індустрії.

Та кріза безробіття в краю, яку тепер переживаємо, далась відчути і на прибутку нових членів для нашої орґанізації.

З місячних звітів рекордового секретаря ми бачили, що прибуток нових членів до У. Н. Союза за останній рік був, як на теперішні відносини, досить вдоволяючий, одначе богато старих членів, що опинились без праці на довгий час, не були взмозі задержати й оплачувати своє обезпечення, та з браку праці були змушені орґанізацію покидати.

Коли приглянутись рухови членів, то побачимо, що цей прибуток і убуток в членах держав орґанізацію, що так скажу, на рівній вазі. Одначе і цей прибуток нових членів для У. Н. Союза треба приймити як доказ, що в найгіршому часі застою, в найтяжчім році безробіття, орґанізація наша зросте в силу.

(Дальше буде)

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ І ТАНОК У ЖЕНЕВІ.

Старанням Українського Студентського Т-ва „Україна" улаштовано свято 22-го січня в салі студентів „Union Internationale". Саля була виповнена чужинцями, не бракувало також і наших, які поприїздили були тоді на засідання Союзу Народів. Свято відкрив гарною промовою почесний член Т-ва, бувший ректор університету проф. Вернер, який у чулій промові привитав українське студентство і побажав його батьківщині скорого звільнення від ворогів.

Відтак слідував реферат інж. Андріївського з Брукселі, який старався поінформувати чужинців всесторонно про українську справу. Після реферату інж. Андріївського на просьбу теперішнього ректора університету забрав слово професор Шульгін, який піддержав інж. Андріївського, і між іншим сказав ще: „Хоч ми розірвані кордонами, але через ці кордони ми зберегли єдність духа, єдність у свойому бажанні творити націю і ця єдність духа є кращою запорукою нашої перемоги". Промова ця своїм глибоким патріотичним змістом зробила велике враження на чужинецьку публику, яка відчула всю трагічність нашої визвольної боротьби.

Після цього слідувала концертова частина, що складалася з хорів, двох жіночих сольоспівів і деклямації. Найбільш подобались чужій публиці хорові точки, які доводилось повторювати. Підчас співання національного гимну публика торжественно встала.

Після скінчення свята для всіх гостей прилагодилося чай. Жива розмова з гостями затягнулась до пізної ночи, а при чаю інформувалось гостей про українську справу. Гості дуже цікавились українською піснею і народніми одягами.

На цьому місці слід згадати, що український студентський хор запрошено до участи у міжнароднім вечері в честь нового міністра освіти та представників університету й інших високих шкіл. На тому самому вечері після скінчення концерту забрав слово цей самий міністр освіти, який говорив тільки про нас, про красу нашої пісні, про любов до рідного краю, а вкінці висловився, що український нарід жде ще велика будуччина.

В два дні після міжнароднього вечера на запрошення представників університету прийшлось українському студентському хорови співати і задемонструвати український національний танок на університетському балі при здвизі 1,500 осіб. Публика була захоплена нашою піснею, а вже найбільше припав їй до вподоби гопак на дві пари і запорожський козак на шаблі. За кожний виступ хору і танцюристів публика наділяла їх рясними оплесками і проханням о повторення.

Пл. Трач.

ТРОЦЬКИЙ ШПИГУНОМ.

Визначний провідник російських еміґрантів, Володимир Бурцев, помістив на сторінках закордонної преси цікаві спомини про Троцького, його колишнього друга й приятеля Григорія Алексінського.

Алексінський був до революції завзятим большевиком. Але коли побачив на власні очі кроваве жниво смерти большевицької влади, перейшов у табор білих.

Ось що розказує Алексінський про Троцького:

„Троцький має не одну погану справу на сумлінню. Пізнав я його доєить пізно. Був це знаменитий бесідник, вмів поривати своїх слухачів. Я особисто з ним не симпатизував. На вид Лейба Бронштайн чи Лев Троцький був дуже відважним, але на суті був дуже осторожний. Кожна промова його була переповнена високопарними порівнаннями та, на жаль, годі було зрозуміти, чи Троцький є большевиком чи меншевиком. На суті не любили його й тут і там. Троцький шукав тільки особистої карієри, будучи при тому дуже енерґійним і рівночасно брутальним. На тлі теорії комунізму приходило між Леніном і Троцьким до дуже частих суперечок.

У Відні виплинув Троцький в 1910 р. Ми, патріотичні революціонери, не могли одержати австро-угорської візи. Але тим краще вдавалося це комуністам, Троцькому, Раковському, Каменевову й іншим. З хвилею вибуху війни інтерновано всіх Росіян, але комуністів заразже випущено, бо Австрійці використовували комуністичну пропаґанду для своїх цілей.

Німецький уряд використовував всі середники, щоб переломити російський фронт. У своїх споминах ґен. Гофман каже, що був певний, що „ця голота найбільше два тижні буде при владі. Колиб я знав, як воно буде, тоб краще праву руку велів би собі відрубати, ніж підписувати з ними мир".

Троцький в осени 1914 р. виїхав до Женеви, а відтак до Парижа. Але з Франції його видалено. Через Японію переїхав до Америки, де його під закидом шпигунства інтерновано. Мілюков, тодішній провідник кадетів, увільнив його й Троцький з іншими еміґрантами по вибуху революції переїхав в Росію. Тут його знов арештовано як шпигуна, але большевики його вратували.

Ясно, що Троцький має за собою неабияку шпигунську діяльність. Найкраще знають про його шпигунську роботу в Австрії. Троцький мешкав у літі 1911 р. у Відні зі своєю жінкою Федорою при Вайнберґштрассе 43. Жили вони досить скромно. Аж тут нагло Троцький дістав невідомо звідки більшу суму грошей, винаймив чарівне мешкання при Айнзільберґассе і почав видавати дневник „Правду". Як видавець дневника був поміщений Ігнатій Бранд, про якого всі знали, що він є на службі політичної поліції. І так „Правда" виходила за гроші віденської поліції і цей Бранд поручив Троцького поліції. Троцький став аґентом і місячно одержував 300 корон платні та ріжні додатки. Троцький працював з другим австрійським шпигуном, Раковським, який був специялістом від балканських справ".

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(1)

Два щасливі роки проминули для Джана Клейтона, лорда Ґрейстовка, що колись був Тарзаном з малп. Йому все здавалося, що лише вчора він був королем дикунів в Африці й учора лишив її зі своєю молодою дружиною. Тепер його багацтво, що він дістав у місті Опар, та краса й гостинність його дружини привели його в кола найвищої аристократії.

—o—

Ніхто не міг навіть подумати в Лондоні, що красивий, з гарними манєрами й рухами лорд Ґрейстовк був роджений і вихований в африканських джунґлях дикими Африканцями та малпами. Для Джана Клейтона, лорда Ґрейстовка, життя в його маєтку Узірі з прекрасною дружиною й гарним маленьким синком здавалося казковим раєм. Він не міг навіть і подумати, що над ним нависала чорна хмара.

—o—

Його головний ворог Роков був засуджений французьким судом до военної вязниці за шпіонажу. Їдучи до Франції, лорд Ґрейстовк почував себе дуже гарно. Йому здавалося, що над його життям нема жадної хмарки, а навпаки, його чекає в будуччині лиш одно щастя. Нераз він думав про своє африканське життя, повне пригод і небезпеки, й думав, що те все вже минулося назавжди. Він їхав до Парижа, щоб відвідати свого приятеля Де Арнота, який хотів побачитися з ним.

—o—

Весело привітався Тарзан зі своїм старим приятелем і після кількох хвилин взаємних розпитувань про життя-буття, Де Арнот зробився трохи заклопотаним і почав говорити Тарзанови, що сталася якась дивна мистерія. Ніхто не знає, як і коли втік з вязниці Роков, але вже проявилася його шкідлива діяльність. Тарзан повинен бути уважним, бо Роков його заклятий ворог.

—o—